

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie SSN w stanie spoczynku X. Y., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 1 kwietnia 2025 r. wniosku SSN Marka Siwka w przedmiocie wyłączenia SSN Jerzego Grubby od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 10/25
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

postanowił:

wyłączyć SSN Jerzego Grubbę od udziału w sprawie prowadzonej
pod sygn. akt I ZB 10/25.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 26 lutego 2025 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) SSN Marek Siwek wniósł o wyłączenie SSN Jerzego Grubby od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 10/25.

W uzasadnieniu formułowanego postulatu wnioskujący argumentował, iż sędzia SN Jerzy Grubba, wylosowany do rozpoznania sprawy prowadzonej pod sygn. akt I ZB 10/25, złożył w dniu 17 października 2022 r. oświadczenie, w którym wskazał, że orzeczenia wydane przez osoby powołane na urząd sędziego SN w trybie przewidzianym obecnie obowiązującą ustawą o KRS obciążone są wadą prawną, a także naruszają prawo do sądu, w związku z czym odmawia orzekania z osobami powołanymi do SN w takiej procedurze. Nadto, procedura ta wprost

została określona przez niego w powołanym oświadczeniu jako wadliwa, a jej skutkiem jest m.in. naruszenie prawa obywatela do sądu

Autor wniosku podkreślił, że powyższe oświadczenie zostało złożone w czasie obowiązywania u.SN w obecnym kształcie co prowadzi do przekonania, że stanowi wprost ustosunkowanie się do treści przepisów wprowadzonych m.in. do jej art. 29, a więc wskazuje po pierwsze, że podpisani sędziowie deklarują, że nie będą orzekać w składach „mieszanych”, a także, że ocena przesłanek zawartych w art. 29 ust. 5 u.SN będzie dokonywana przez nich w jeden, wynikający z tego oświadczenia sposób. Zdaniem wnioskującego w tej sytuacji nie sposób, by przeciętny obserwator niniejszego postępowania nie miał wrażenia o jego pozorności, jako że niezależnie od tego, jakie argumenty zostałyby w tym postępowaniu przedstawione, wymieniony wyżej sędzia już dawno i publicznie wyraził stanowisko co do oceny jego przedmiotu, która to ocena w sposób oczywisty pozostaje w ścisłym związku z przedmiotem niniejszego postępowania prowadzonego w trybie art. 29 § 5 u.SN. wskazał jednocześnie, iż w tym stanie rzeczy powinno być oczywiste, że w sytuacji wylosowania wskazanych wyżej sędziów do składu orzekającego na podstawie art. 29 § 5 u.SN powinni oni złożyć żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy, gdyż podstawowa okoliczność, a więc ocena procedury, w jakiej wystąpił SSN Marek Siwek i w której został powołany na urząd sędziego SN została już przez wskazanego sędziego publicznie dokonana, co powoduje, że istnieje uzasadniona wątpliwość, że znajdzie to stosowne odzwierciedlenie w sprawie I ZB 10/25.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza okoliczności przytoczonych we wniosku prowadzi do wniosku, iż żądanie wyłączenia SSN Jerzego Grubby od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 10/25 należy uznać za zasadne.

W postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy. Może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem wylosowanego sędziego z mocy prawa (iudex inhabilis),

lub 2) gdy wniosek o wyłączenie złoży strona wskazując na zaistnienie okoliczności, o których mowa w art. 41 § 1 k.p.k., albo 3) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia. Argumentacja przedstawiona przez SSN Marka Siwka pozwala na zaliczenie tego wniosku o wyłączenie sędziego do sytuacji przedstawionej w pkt 2).

Złożony wniosek w trybie art. 29 § 5 u.SN o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności istotnie dot. SSN Marka Siwka, który tym samym jest stroną w danym postępowaniu i ma uprawnienie do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego wylosowanego do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt I ZB 10/25.

W myśl art. 41 § 1 k.p.k. (który to przepis znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie na mocy art. 128 u.s.p.) sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Dla stwierdzenia podstawy wyłączenia sędziego, wymagane jest zatem istnienie określonej kategorii okoliczności, która, jeżeli zestawiać ją z przedmiotem rozstrzygnięcia w określonej sprawie, prowadzi do wniosku o uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności sędziego, mającego ją rozstrzygnąć. Oznacza to, że pomiędzy podnoszonymi okolicznościami, które powinny mieć charakter rzeczywisty i obiektywny, a rozstrzygnięciem konkretnej sprawy musi zachodzić związek funkcjonalny, pozwalający na możliwości wyprowadzenia z nich wniosku o istnieniu uzasadnionej wątpliwości co do braku bezstronności rozstrzygnięcia tej sprawy. Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności, w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., zachodzi zatem zawsze *in concreto*, a nie *in abstracto*. Nie może zatem stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. akt III KK 214/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 4). Wymóg bezstronności sędziego należy rozumieć zarówno w aspekcie braku przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń, jak i konieczności obiektywnej bezstronności sądu, który winien dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2018 r., sygn. akt III KK 244/17, LEX nr 2433068). W orzecznictwie Sadu Najwyższego akcentowana jest

konieczność zróżnicowania obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu. W uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt. SK 19/02, OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 67, znajdujemy wskazanie, że „instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności”. Znaczenie społecznej oceny bezstronności sędziego, a także wynikająca z tego perspektywa interpretacji podstaw wyłączenia sędziego, skutkuje tym, iż o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (zob. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 53/04).

Kierując się tym przekonaniem Sąd Najwyższy wyłączył SSN Jerzego Grubbę od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 10/25, dotyczącej rozpoznania wniosku, złożonego w trybie art. 29 § 5 u.SN, o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Siwka, w sprawie o sygn. akt II ZO 1/25, dotyczącej rozpoznania zażalenia wniesionego przez Nadzwyczajnego Rzecznika Dyscyplinarnego na postanowienie Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie o sygn. akt I ZB 62/24.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

[r.g.]

